

Asia: VN/26048/2021

Lausuntopyyntö liikenteen esteettömyysvisiosta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Savonlinnan kaupunki kiittää mahdollisuudesta esittää näkemyksiä esteettömyysvisiosta. Esteetön liikkuminen ja sen kehittäminen on erittäin tärkeää.

Tavoite-ehdotukset ja kommentit

Infran hoidolla ja kunnossapidolla varmistetaan esteettömyys ja turvallisuus vuodenaajoista riippumatta. Infrastruktuuria hoidetaan pitkäjänteisesti erilaiset esteettömyystarpeet huomioiden. Talvikunnossapitoa kehitetään niin, että liikennevälineisiin ja muuhun infrastruktuuriin pääsy olisi mahdollista ympärivuotisesti.

- Esteettömyys ja turvallisuus vuodenaajoista riippumatta edellyttää valtion ja kunnan osalta samaa laatuluokitusta.

Joukkoliikenteen palvelut ovat esteettömiä ja tukevat itsenäistä liikkumista. Esteettömät liikkumispalvelut mahdollistavat itsenäisen arjen. Joukko- ja henkilöliikenne sisältää sekä julkisen että markkinaehtoisen liikenteen maalla, vesillä ja ilmassa.

Jokainen löytäisi itselleen sopivan paikan liikennevälineestä. Esteettömät liikennevälineet ovat turvallisia kaikille käyttäjille. Liikennevälineet palvelevat mahdollisimman monenlaisia tarpeita, jolloin kaikille käyttäjille löytyisi sopivaa kalustoa. Liikenteenharjoittajat ja terminaalin tai sataman ylläpitäjät tarjoavat tarvittaessa erilaisia apuvälineitä. On tärkeää, että liikennevälineissä pääsee liikkumaan sujuvasti myös omien apuvälineiden kanssa.

- Esteettömän matkaketjun toteutuminen edellyttää kaikilta liikenteen toimijoilta esteetöntä kalustoa. Kuinka tämä vaatimus toteutetaan markkinaehtoisen liikenteen osalta?
- Esteettömyysvaatimuksissa on otettava huomioon olemassa olevat julkisten hankintojen vaatimukset ympäristöystävällisyydestä ja energiatehokkuudesta. Esteettömän kaluston saatavuudessa on vielä tällä hetkellä parannettavaa.
- Esteettömän kaluston saatavuudessa on ongelmia pienillä paikkakunnilla. Tarjontaa ei ole, eikä liikenteenharjoittajilla ole uuden kaluston investointihalukkuutta.
- Pienillä paikkakunnilla ei ole terminaaleja, eikä lipunmyyntipisteitä, joten apuvälineiden osalta niiden tarjoaminen jäisi liikenteenharjoittajien vastuulle
- Apuvälineiden osalta on tarkennettava, että mitä apuvälineitä esim. liikenteenharjoittajilla on oltava ja kuinka tämä toteutetaan esim. markkinaehtoisen liikenteen osalta?
- Matkaketjun onnistuminen voi edellyttää myös asiointiliikenteessä matkustamista. Kuinka esteettömyysvaatimukset toteutetaan taksipuolella?

Tilaajilla on tarvittava osaaminen esteettömien liikennepalveluiden tilaamisesta. Palveluita hankkivilla viranomaisilla ja muilla toimijoilla on ymmärrys siitä, millaisia palveluita erityisryhmät tarvitsevat sekä kyky hankkia tarpeisiin vastaavia palveluita.

- Palveluja hankkivien viranomaisten ja muiden toimijoiden on saatava ohjeet ja koulutusta, että erityisryhmien tarvitsemat palvelut ovat tiedossa.
- Mikä taho kouluttaa ja ohjeistaa?

Liikenteen palveluista ja infrastruktuurista tarjotaan matkustajille ajantasaista ja luotettavaa esteettömyystietoa. Matkustajan saatavilla oleva esteettömyystieto auttaa eri käyttäjäryhmiin kuuluvia matkustajia valitsemaan itselle parhaan palvelun sekä ostamaan tarvittavat liput. Käyttäjän kannalta on olennaista myös tietää, mitä esteettömyystiedolla eri palveluissa tarkoitetaan.

- Matkahuollon kausi- ja sarjalippuja on alettu myymään pelkästään mobiilippuina ja lipunmyyntipisteitä on samalla suljettu.
- Ongelmaksi on muodostunut joidenkin asiakasryhmien osalta se, että kaikilla ei ole älypuhelimia, eikä maksaminen käteisellä, pankkikortilla tai mobiililipulla julkisessa liikenteessä eri syistä johtuen onnistu.
- Lipputuotteita on kehitettävä siten, että maksaminen julkisessa liikenteessä onnistuu kaikilta asiakasryhmiltä.

- Julkisen liikenteen käyttömahdollisuus vammaispalvelun asiakkaiden osalta edellyttää hyvinvointialueiden aktiivisuutta ja yhteistyömahdollisuutta kuntien kanssa.
- Julkiseen liikenteeseen on ohjattava kaikki sellaiset asiakkaat, jotka pystyvät julkista liikennettä käyttämään.
- Esteettömän kaluston ja matkustajainformaation osalta esitettävät vaatimukset nostavat kuntien liikennehankintojen kustannuksia. Vaatimukset ovat turhia, jos esteettömän kaluston tarvetta ei olekaan vaan vammaispalvelun asiakkaat kulkevat hyvinvointialueen järjestämällä kyydeillä.

Toimijoilla on ymmärrystä erityisryhmiin kuuluvien ihmisten tarpeista ja kyky vastata niihin. Palveluntarjoajat ja -tuottajat tunnistavat erilaisten erityisryhmien tarpeet sekä heidän tarvitsemansa palvelut ja avuntarpeen. Osaava ja motivoitunut henkilöstö varmistaa asianmukaisen ja ystävällisen palvelun kaikille matkustajille

- Kaikille toimijoille on saatava tarvittavaa koulutusta
- Mikä taho antaa koulutusta ja ohjausta?
- Kaluston ja palvelun laatuvaatimuksissa huomioitu tarpeet tälläkin hetkellä, mutta niitä voidaan vielä tarkentaa.

Kaikissa joukkoliikennevälineissä tarjotaan matkatietoa saavutettavassa muodossa. Kaikki matkustajat pystyvät seuraamaan matkan kulkua itselleen sopivimmalla tavalla kuulutusten ja aikataulunäyttöjen ja sovellusten kautta. Tietoa tarjotaan moniaistisesti, jolloin eri tarpeita omaavat käyttäjäryhmät pystyvät seuraamaan esimerkiksi matkan aikana annettavaa pysäkki- ja häiriötiedotusta.

Palvelun esteettömyyttä koskeva tieto on helposti löydettävää ja saavutettavaa (one click away). Verkkosivut ja muut toteutukset rakennetaan niin, että tarvittavat kyseistä palvelua koskevat määriteltävät esteettömyystiedot ovat sieltä matkustajan helposti löydettävissä, mieluiten yhden klikkauksen päässä.

Esteettömyyttä koskevaa dataa on avoimesti saatavilla koneluettavassa ja standardisoidussa muodossa. Esteettömyystieto kulkee toimijoiden välillä ja edelleen rajapintojen kautta käyttäjille. Esteettömyystiedon tulee kattaa sekä staattista dataa, kuten esimerkiksi esteettömien palveluiden olemassaolon, että myös reaaliaikaista dataa, kuten esimerkiksi häiriötiedotteita.

- Toteutus vaatii eri järjestelmiä, asiantuntemusta, koulutusta, aikaa, henkilöresursseja, tarkkoja hankinta-asiakirjoihin tulevia vaatimuksia, kustannuksiin ja muutosten toteuttamisajankohtaan varautumista jne.
- Esteettömyystiedon on oltava katkeamaton koko matkaketjulla.

- Miten tämä toteutetaan markkinaehtoisen liikenteen osalta?
- Miten tämä kaikki toteutuu takseilla hoidettavien asiointiliikenteiden osalta?
- Kustannuksiin on ehdottomasti pystyttävä varautumaan talousarvioiden laatimisen yhteydessä

Esitettyjen tavoitteiden toteuttamiseen on saatava kaikkien toimijoiden osalta tarpeeksi aikaa. Viime vuosina on jouduttu kuntien hankkimaan henkilöliikenteen osalta reagoimaan useisiin muutoksiin liian nopealla aikataululla ilman tarvittavaa ohjeistusta. Viimeisimpänä vaatimukset puhtaista ajoneuvoista julkisissa hankinnoissa.

Kunnat ovat järjestäneet joukkoliikennettä vaikka avoin joukkoliikenne ei olekaan kuntien lakisääteinen tehtävä. Liikenteen ja kaluston hankintakustannusten noustessa tulisi valtion omalta osaltaan osallistua lisääntyvien kustannusten kattamiseen. Tällä hetkellä kuntamme ei saa valtionavustusta esteettömän asiointiliikenteen, eikä palveluliikenteen hankintakustannuksiin vaikka ko. liikenteiden olemassa olo vähentää mm. hyvinvointialueen vammaispalvelupuolen kuljetuskustannuksia.

Hokka-Itkonen Pia
Savonlinnan kaupunki - Logistiikkapalvelu